

Tietoarkiston palvelut aineistohallinnassa

Katja Fält
FT, tieteenala-asiantuntija
Katja.Falt@uta.fi
26.10.2015

TIETOARKISTO
www.fsd.uta.fi

YHTEISKUNTATIETEELLINEN
TIETOARKISTO

Etusivu

Aineistot

Palvelut

Ajankohtaista

Lehti

Esittely

Yhteystiedot

Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto

Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto on tutkimuksen ja opetuksen valtakunnallinen palveluinfrastruktuuri. Se arkistoi ja välittää sähköisiä tutkimusaineistoja tutkimukseen, opetukseen ja opiskeluun. Kaikki palvelut ovat maksuttomia.

Tietoarkisto on Suomen ensimmäinen organisaatio, jolle on myönnetty **Data Seal of Approval (DSA)** -sertifikaatti. Sertifikaatti voidaan myöntää organisaatiolle, joka säilyttää sähköisiä aineistoja luotettavasti ja joka mahdollistaa aineistojen jatkokäytön.

› [Lue lisää tietoarkistosta](#)

Aineistohallinnan tietopalvelut

- ❖ Tietoarkisto neuvoo ja auttaa tutkimusaineistojen haussa ja käytössä
- ❖ Tietopalvelu aineistohallinnasta ja pitkäaikaissäilytyksestä
- ❖ Opastusta aineistonkeruun ja tutkittavien informoinnin suunnitteluun
- ❖ Pääpaino kotimaisissa tutkimusaineistoissa, ohjaus myös ulkomaisten aineistojen lähteille
- ❖ Apua itsenäiseen tiedonhakuun

- ❖ Tietopalvelu on maksutonta

Aineistohallinnan käsikirja

Miksi aineistohallintaa ja jatkokäyttöä?

Aineistohallinnan suunnittelu

- Aineistohallintasuunnitelma
- 1. Aineisto
- 2. Oikeudet
- 3. Tietosuoja ja tietoturva
- 4. Tiedostoformaattit ja ohjelmistot
- 5. Aineiston käsittelyn ja sisällön kuvaus
- 6. Elinkaari

Sopimukset ja oikeudet

- Tekijänoikeus
- Tutkijoiden välisistä sopimuksista
- Oikeuksien siirtymisestä sopiminen
- Tekijäyys tieteellisissä julkaisuissa ja tutkimusaineistoissa

Alaikäisten ja vajaavaltaiten tutkiminen

- Tulossa

Tutkittavien informointi

- OSA I: Informoinnin merkitys
- OSA II: Informoinnin sisältö, muoto ja tutkittavan suostumus
- OSA III: Informoinnin osa-alueet
- Osa IV: Esimerkkejä informoinneista

Tiedostoformaattit ja ohjelmistot

- Tiedostojen konvertointi
- Tutkimusaineiston digitointi
- Havaintomatriisit ja tilasto-ohjelmistot
- Tekstiaineistot
- Kuva-aineistot
- Ääni- ja äänikuvatallenteet

Kvantitatiivisen datan käsittely

- Havaintomatriisin tallennus
- Muuttujien nimet ja selitteet
- Muuttujan arvot ja niiden selitteet
- Muuttujien muunnokset
- Puuttuva tieto
- Painomuuttujat
- Syntaksin käyttö

Kvalitatiivisen datan käsittely

- Litterointi
- Aineiston sisältämien datatiedostojen organisointi
- Datatiedostojen nimeäminen
- Taustatietojen kirjaamistavat
- Lehtiaineistot

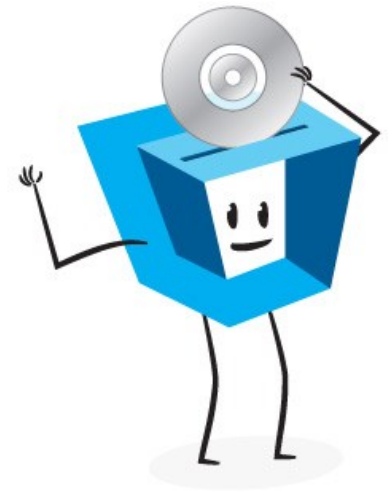
Tunnisteellisuus ja anonymisointi

- Mitä on henkilötieto?
- Milloin tieto on tunnisteellista?
- Milloin tieto on anonyymia?
- Tunnisteellisuus tutkimusaineistoissa
- Anonymisoinnin lähtökohdat
- Kvantitatiivisen aineiston anonymisointi
- Kvalitatiivisen aineiston anonymisointi

Aineistojen arkistointi - laadulliset aineistot

- ❖ Puhetta, **tekstiä** tai kuvaa sähköisenä tallenteena
- ❖ Haastattelut ja kyselyaineistot
- ❖ Teemakirjoitukset
- ❖ Muistitietokeruut
- ❖ Kenttäpäiväkirjat, seurantapäiväkirjat
- ❖ Tilastot
- ❖ Valokuvat, ääni- ja kuvatallenteet

Aineiston käsittely: tunnisteiden poisto

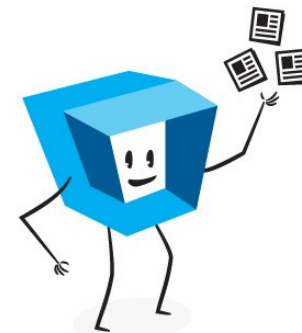
- ❖ Anonymisoinnin suunnittelun lähtökohdat
 1. Tutkittaville annettu alkuperäinen tutkimusaineiston käyttöinformaatio tai kirjallisen tutkimussuostumuksen sisältö (HetiL 8 § 1 mom. ja 7 §)
 2. Tunnisteiden tarkkuus ja tarpeellisuus (HetiL 9 §)
 3. Aineiston sisältö ja anonymisointimahdollisuudet
- ❖ Ratkaisut tehdään **aina aineistokohtaisesti**

Aineistojen toimitus jatkokäyttöön

- ❖ Jatkokäyttöön toimitus arkistointisopimuksen mukaan joku seuraavista
 - Kaikkien käytettävissä (A)
 - Tutkimukseen, opiskeluun ja opetukseen (vain rekisteröityneille asiakkaille) (B)
 - Tutkimukseen (vain rekisteröityneille asiakkaille) (c)
 - Vain luovuttajan luvalla (vain rekisteröityneille asiakkaille) (D)

Palveluportaali Aila

Aila

Aineistot Haku Ohjeet

In English

Hei vieras!

Kirjaudu | Rekisteröidy

🏠 / Etusivu

Tervetuloa Ailaan!

Ailasta löydät Yhteiskuntatieteelliseen tietoaarkistoon arkistoidut tutkimusaineistot sekä niiden kattavat suomen- ja englanninkieliset kuvailutiedot. Ailassa voit selata aineistoluetteloa, hakea aineistoja ja ladata aineistoja käyttöösi nopeasti ja maksutta.

Aineistoilla on erilaisia käyttöehtoja. Osa aineistoista on saatavissa opetukseen, opiskeluun ja tutkimukseen, osa vain tutkimukseen. Lisäksi joitakin aineistoja voit saada käyttöösi vain erillisellä luvalla. Ailasta löydät myös aineistoja, jotka voit ladata rekisteröitymättä.

Ilman rekisteröitymistä pääset selaamaan aineistoluetteloa, hakemaan aineistoja, lukemaan kuvailutietoja ja lataamaan avoimia aineistoja. Rekisteröitymällä asiakkaaksi pääset lataamaan käyttöehtoja sisältäviä aineistoja.

Jos olet suomalaisen korkeakoulun opiskelija tai henkilökuntaa, voit kirjautua Ailaan kotiorganisaatiosi käyttäjätunnuksilla (Haka-tunnistautuminen). Muut käyttäjät hakevat Ailan käyttäjätunnusta tietoaarkiston asiakaspalvelusta.

Aineistoluettelo

Selaa, hae ja lataa aineistoja

Ailan ohjeet

Lue Ailan käyttöohje

Ailan käyttöehdot

Lue Ailan käyttöehdot

Huoltoikkuna tiistaisin kello 7-9

[Kirjaudu](#)

Uusi käyttäjä? [Rekisteröidy](#).

Ajankohtaista Ailassa

- > [Voit järjestää aineistot nyt saatavuuden mukaan](#)
- > [Ailasta ladattu jo lähes 300 aineistoa](#)
- > [Palveluportaali avattu](#)

Aila

- > [Aineistoluettelo](#)
- > [Haku](#)
- > [Oma profiili](#)
- > [Käyttöohjeet](#)
- > [Käyttöehdot](#)
- > [Tietosuojaseloste](#)

Lue lisää

- > [Sarjakuvaukset](#)
- > [Kansainväliset aineistot](#)
- > [Aineistoja teemoittain](#)
- > [Aineistoon viittaaminen](#)
- > [Aineistojen arkistointi](#)
- > [Data-ARC](#)

Tutustu myös

- > [Tietoaarkiston etusivu](#)
- > [Tutkimusaineistojen tiedonhallinnan käsikirja](#)
- > [Menetelmäopetuksen tietovaranto](#)

Yhteystiedot

Asiakaspalvelu
sähköposti: asiakaspalvelu.fsd@uta.fi
puh. +358 40 190 1442

Tekninen tuki
tuki.fsd@uta.fi

<https://services.fsd.uta.fi/index>

Aineiston saamisen edellytykset

- ❖ Asiakkaaksi rekisteröityminen
- ❖ Käyttötarkoitus valikosta ja kirjallisesti tarkempi kuvaus
- ❖ Sitoutuminen aineistoportaalin käyttöehtoihin ja aineistojen käyttöehtoihin
 - tietoturvallisuus
 - vain ilmoitettu käyttötarkoitus
 - uusi käyttölupa toiseen käyttötarkoitukseen
 - yksityisyyden suoja
 - tietosuoja-äkökohdat huomioitava myös tutkimusjulkaisuissa

Tietoarkisto opastaa ja kouluttaa

- ❖ Puhelin: +358 40 1901442
- ❖ Email: asiakaspalvelu.fsd@uta.fi
- ❖ Aineistohallinnan kursseja tilauksesta
 - ❖ Koulutuksen sisältö ja laajuus (1 tuntia – kaksi päivää) räätälöidään tilaajan toiveen ja yleisön mukaan.